

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 48 บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพหรือผู้อยู่ในสภาวะยากลำบากต้องได้รับการสนับสนุนจากรัฐเพื่อให้ได้รับการศึกษาโดยทัดเทียมกับบุคคลอื่น การจัดการศึกษาอบรมขององค์กรวิชาชีพหรือเอกชน การศึกษาทางเลือกของประชาชน การเรียนรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้ตลอดชีวิต ย่อมได้รับความคุ้มครองและส่งเสริมจากรัฐ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ได้ทรงลงพระปรมาภิไธยในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ เมื่อวันที่ 14 สิงหาคม พ.ศ. 2542 และได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 16 ตอนที่ 74 ก วันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ. 2542 นับต่อจากนี้ไปหน่วยงานและองค์กรต่างๆที่เกี่ยวกับการศึกษาตั้งแต่สถานศึกษา จังหวัด เขตพื้นที่ กรม กระทรวงศึกษาธิการ จะต้องปรับเปลี่ยนโครงสร้างรวมทั้งการบริหารจัดการเพื่อที่จะก้าวเข้าสู่การปฏิบัติจริงในปี 2545 (ธรรมนูญ ศรีจันทร์, 2543, หน้า 1) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กล่าวไว้ว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

กระทรวงศึกษาธิการมีฐานะเป็นหน่วยงานหลักที่จะต้องปฏิบัติภารกิจอันสำคัญนี้รวมทั้งในฐานะของหน่วยงานสนับสนุนสำนักงานคณะกรรมการการปฏิรูปการศึกษาที่มีความรับผิดชอบการจัดการศึกษาให้เป็นไปอย่างได้ผลดีทั้งระบบ โดยมีภารกิจและบทบาทหน้าที่เพื่อเป้าหมายอันสำคัญยิ่งอย่างเดียวกันคือ การพัฒนาการศึกษาไทยให้เป็นเลิศ โดยการทำให้ นักเรียนมีคุณภาพ ได้มาตรฐานสูงในระดับสากล และสิ่งที่คาดหวังจะเกิดขึ้นได้ต้องเริ่มที่โรงเรียนที่ห้องเรียน มุ่งเน้นที่ตัวนักเรียนเป็นศูนย์กลาง (ธรรมนูญ ศรีจันทร์, 2543, หน้า 1)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหน่วยงานที่มีภารกิจหลักที่รับผิดชอบในการศึกษาระดับประถมศึกษาโดยตรง มีโรงเรียนที่อยู่ในความรับผิดชอบตั้งอยู่ครอบคลุมทุกพื้นที่ของประเทศไทย จัดการศึกษาโดยเน้นทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ ผลการดำเนินการอยู่ในระดับที่น่าพอใจ แต่ในด้านคุณภาพยังไม่บรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการซึ่งจะต้องปรับปรุงและพัฒนาต่อไป ทั้งนี้เพราะโรงเรียนประถมศึกษาตั้งอยู่ในพื้นที่ที่แตกต่างกันทั้งด้านภูมิศาสตร์ และเศรษฐกิจ

การศึกษาเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าและแก้ไข ปัญหาต่างๆ ในสังคม การศึกษาเป็นกระบวนการในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ โดยการส่งเสริม ความรู้ ความคิด ทักษะ เจตคติให้รู้จักตนเอง รู้จักชีวิตและเข้าสังคม มีความสามารถในการ ปรับตัวได้ทันต่อ การเปลี่ยนแปลงต่างๆ การศึกษาที่ดำเนินไปอย่างถูกต้องเหมาะสมและมี ประสิทธิภาพจะสร้างสมดุลกลมกลืนกันกับการพัฒนาคนในด้านต่างๆ เป็นอย่างดี หรือกล่าวอีก นัยหนึ่งได้ว่า การให้การศึกษาแก่ประชาชนเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และเป็นรากฐานของ การพัฒนาทั้งมวลดังนั้น ประเทศชาติจะประสบความสำเร็จและมีความเจริญก้าวหน้ามากขึ้น เพียงใด จึงขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา หน่วยงานต่างๆ ที่รับผิดชอบในด้าน การศึกษาจำเป็นจะต้องได้รับการสนับสนุนและการส่งเสริมเพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติรวมทั้งแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติทั้งนี้เพื่อพัฒนาประเทศชาติ ให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคโลกาภิวัตน์ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ, 2549, หน้า 27)

การพัฒนาการศึกษาไทยเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในสถานการณ์ปัจจุบันอยู่บน กระแสการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วไม่ว่าจะเป็นความก้าวหน้าทางด้าน เทคโนโลยีการสื่อสาร การคมนาคม การรับส่งข้อมูลข่าวสารและวิทยาการต่างๆ การแพร่กระจายของวัฒนธรรมข้ามชาติ รวมถึงการแข่งขันกันอย่างรุนแรงทางเศรษฐกิจและ การค้าระดับโลก ในระบบการค้าเสรีหากประเทศพัฒนาชาติบังจียพื้นฐานต่างๆ ไม่ทันต่อการ เปลี่ยนแปลงดังกล่าวไม่ว่าจะเป็นโครงสร้างพื้นฐาน ความสามารถที่จะรองรับการถ่ายทอดและ พัฒนาเทคโนโลยี การพัฒนาความรู้ความสามารถและทักษะหรือการเตรียม “คน” ให้มีคุณภาพ ล้วนแต่จะส่งผลให้เกิดวิกฤติการณ์ขึ้นในสังคมอย่างรุนแรงทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ดังนั้นสังคมไทยต้องหันมาทบทวน จัดการศึกษากันใหม่ เพื่อให้ การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองของประเทศอย่างแท้จริง (กรมสามัญศึกษา, 2542, หน้า 1)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้ดำเนินโครงการวิจัยการปฏิรูปการศึกษาใน หลายประเทศที่ประสบความสำเร็จเพื่อที่จะนำมาเป็นแม่บทในการจัดการศึกษาของไทยได้แก่ ประเทศมาเลเซีย สิงคโปร์ เวียดนาม ญี่ปุ่น เกาหลี ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์และสหรัฐอเมริกา (เจือจันทร์ จงสถิตอยู่, 2541, หน้า 85) ได้ทำการศึกษาบัจจียที่ทำให้ประเทศต่างๆ เหล่านี้ ดำเนินการจัดการศึกษาและพบว่าบัจจียที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษา เกิดจากบัจจีย ในระบบ การศึกษาเอง คือบัจจียด้านผู้บริหาร บัจจียด้านผู้สอน บัจจียด้านผู้เรียนและบัจจีย ด้านทรัพยากรกับอีกบัจจียหนึ่งคือบัจจียภายนอกระบบการศึกษา ได้แก่ บัจจียด้านหน่วยงาน บังคับบัญชา บัจจียด้านผู้ปกครองและบัจจียด้านองค์กรที่เกี่ยวข้อง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์เขต 3 เป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การกำกับ ดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่ดำเนินการ

ให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา ตามมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และมาตรา 37 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3, 2550, หน้า 7) มุ่งเน้นการพัฒนาคนตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 - 2554) เพื่อให้เกิดการพัฒนาสังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ สังคมสมานฉันท์และเอื้ออาทร โดยกำหนดจุดเน้นในการดำเนินการ 3 ด้าน คือ การปฏิรูปการเรียนรู้ การปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษาและการปฏิรูประบบบริหารจัดการ ซึ่งปัจจุบันมีสถานศึกษาในสังกัด จำนวน 231 โรงเรียน มีข้าราชการครูสายผู้สอน 2,197 คนและมีนักเรียนจำนวน 40,486 คน สำหรับปัญหาการขาดคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 นั้น ก็มีสาเหตุคล้ายคลึงกับปัญหาในระดับชาติ เพราะจากผลการศึกษาสภาพปัญหาด้านคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาจากการใช้แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา จากรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา รวมทั้งจากการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ประจำปีการศึกษา 2550 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3, 2550, หน้า 7) สรุปได้ดังนี้ 1) ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตรพบว่าผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 ค่อนข้างน้อย ขาดการจัดทำสารสนเทศของสถานศึกษาที่ถูกต้องเป็นปัจจุบัน การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาไม่ชัดเจนและไม่สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาความต้องการ การบริหารจัดการงบประมาณ อาคารสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ไม่สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา ตลอดทั้งขาดการนิเทศ กำกับติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า ผู้บริหารขาดความรู้ความเข้าใจในการแนะนำวิธีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้บริหารจัดครูเข้าสอนประจำชั้นไม่สอดคล้องกับความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ ขาดการกำกับดูแลให้มีการจัดหาสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ และขาดการนิเทศติดตามการจัดการเรียนการสอนของครูตามแผนการจัดการเรียนรู้ 3) ด้านการนิเทศภายใน พบว่าผู้บริหารขาดความรู้ ความเข้าใจและไม่เห็นความสำคัญของการนิเทศภายในสถานศึกษา แนวปฏิบัติการดำเนินงานนิเทศภายในไม่ชัดเจน ขาดการเตรียมการวางแผนการนิเทศ ขาดการประเมินผลการนิเทศอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ คณะกรรมการนิเทศไม่ได้รับการยอมรับจากครูผู้สอน การดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษายังขาดเอกสาร สื่อ อุปกรณ์ และขาดเอกสารการค้นคว้าวิจัยและเอกสารทางวิชาการ 4) ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาพบว่าผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาค่อนข้างน้อย ขาดการจัดโครงสร้างการบริหารที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา การจัดทำระบบสารสนเทศไม่สมบูรณ์และถูกต้องเพียงพอที่จะเป็นข้อมูลในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ขาดการกำกับดูแลให้มีการ

ดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและขาดการจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี

จากสภาพปัญหาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ดังกล่าวส่งผลกระทบต่อคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ทำให้คุณภาพนักเรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนบางกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่ำ โดยเฉพาะกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาต่างประเทศและภาษาไทยและ ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ด้านเจตคติต่อการเรียนบางกลุ่มสาระการเรียนรู้ค่อนข้างต่ำ อันเนื่องมาจากหลายปัจจัยในการจัดการศึกษา เช่น ด้านการบริหารจัดการ ด้านการจัดการเรียนการสอนไม่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ครูยังยึดรูปแบบการสอนแบบเดิม คือสอนแบบบรรยาย บอกความรู้และอธิบายความรู้ นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนน้อย ครูผู้สอนเป็นผู้มีอำนาจที่คอยสั่งการและดำเนินการสอนเพียงผู้เดียวไม่ได้เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล จึงทำให้นักเรียนเกิดเจตคติที่ไม่ดีต่อครูผู้สอนและวิชาที่เรียน ขาดความรับผิดชอบต่อการเรียน ทำให้นักเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนค่อนข้างต่ำ ผู้ปกครองและชุมชนขาดศรัทธาและไม่มั่นใจในการจัดการศึกษาของโรงเรียน

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ในด้านปัจจัย ที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคโดยใช้แนวคิดของกรีนและคนอื่นๆ กับของเจ็จันท์ จงสถิตอยู่ เป็นกรอบในการศึกษา คือ ปัจจัยภายในสถานศึกษา ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านผู้สอน ปัจจัยด้านผู้เรียนและปัจจัยด้านทรัพยากร ส่วนปัจจัยภายนอกสถานศึกษา ได้แก่ ปัจจัยด้านหน่วยงานบังคับบัญชา ปัจจัยด้านผู้ปกครอง และปัจจัยด้านองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาและเป็นแนวทางที่จะนำไปสู่กระบวนการแก้ปัญหา อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษา ระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 จำแนกตาม อายุ สถานภาพ ในการปฏิบัติงาน วุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ความสำคัญของการวิจัย

1. ผลการศึกษาครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงาน ผู้บริหาร และตลอดจนบุคลากร ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ในการนำข้อมูลไปใช้เป็นแนวทางในการตัดสินใจและวางแผน

พัฒนาประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานครสวรรค์ เขต 3

2. ข้อมูลจากการวิจัยจะช่วยสร้างความตระหนักและแนวทางให้ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ได้นำผลไปเพื่อพิจารณาส่งเสริมและ พัฒนาประสิทธิภาพการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานครสวรรค์ เขต 3

3. ผลการจากการวิจัยทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ซึ่งการ ค้นพบนี้จะเป็นแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพให้ได้คุณภาพและมาตรฐาน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 จำนวน 2,197 คน แบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 231 คน และครูผู้สอน จำนวน 1,966 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโรยามาเน่ (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และยอมให้มีความคลาดเคลื่อน .05 ในการคำนวณหา ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จะได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 340 คน (สุวริย์ ศิริโกศาภิรมย์, 2546, หน้า 129)

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามของผู้บริหาร สถานศึกษาและครูผู้สอน ประกอบไปด้วย 4 ตัวแปร ดังนี้

2.1.1 อายุ

- 1) น้อยกว่า 35 ปี
- 2) 35 - 45 ปี
- 3) มากกว่า 45 ปีขึ้นไป

2.1.2 สถานภาพในการปฏิบัติงาน

- 1) ผู้บริหารสถานศึกษา
- 2) ครูผู้สอน

2.1.3 วุฒิการศึกษา

- 1) ปริญญาตรี
- 2) สูงกว่าปริญญาตรี

2.1.4 ประสพการณ์ในการปฏิบัติงาน

- 1) น้อยกว่า 10 ปี
- 2) 10 -15 ปี
- 3) มากกว่า 15 ปีขึ้นไป

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษา ระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ตามกรอบแนวคิด ของกรีน,และคนอื่นๆ (Green, et al, 1980, pp. 14 – 15) และของเจ็จันท์ จงสถิตอยู่ (2541, หน้า 85) ได้แก่

2.2.1 ปัจจัยภายในสถานศึกษา ได้แก่

- 1) ปัจจัยด้านผู้บริหาร
- 2) ปัจจัยด้านผู้สอน
- 3) ปัจจัยด้านผู้เรียน
- 4) ปัจจัยด้านทรัพยากร

2.2.2 ปัจจัยภายนอกสถานศึกษา ได้แก่

- 1) ปัจจัยด้านหน่วยงานบังคับบัญชา
- 2) ปัจจัยด้านผู้ปกครอง
- 3) ปัจจัยด้านองค์กรที่เกี่ยวข้อง

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **ประสิทธิผล** หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารและครูในสถานศึกษาระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ที่ร่วมมือกัน ปฏิบัติงานจนบรรลุตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาที่ตั้งไว้โดยพิจารณาจากดัชนีชี้วัดผลลัพธ์ (outcome) ของการปฏิบัติงานที่สำคัญของโรงเรียน

2. **การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน** หมายถึง โรงเรียนที่เปิดการเรียนการสอนตั้งแต่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

3. **ประสิทธิผลการจัดการศึกษา** หมายถึง ผลที่เกิดจากความสามารภในการ ดำเนินงานของผู้บริหารและครูในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ประสพการณ์และ ทักษะเกี่ยวกับจริยธรรมคุณธรรม มีระเบียบวินัยด้วยหลักการวิถีชีวิตของศาสนา ร่วมกันพัฒนา ปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินงาน ทั้งด้านวิชาการ การเรียนการสอนเพื่อให้โรงเรียนมีความก้าวหน้า ทันสมัยกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป ร่วมมือกันแก้ไขปัญหาต่างๆ ทั้งทางด้านการเรียน การสอน การปกครองนักเรียนและงานรับมิตขอปอื่นๆ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้บรรลุ วัตถุประสงค์ของโรงเรียน

4. ปัจจัย หมายถึง องค์ประกอบพื้นฐานที่มีผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3

5. ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ

5.1 ปัจจัยภายในสถานศึกษา หมายถึง ปัจจัยพื้นฐานหรือส่วนประกอบต่างๆ ซึ่งเกิดขึ้นภายในสถานศึกษาซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลในการจัดการศึกษา ประกอบไปด้วย ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครูผู้สอน ปัจจัยด้านผู้เรียนและปัจจัยด้านทรัพยากร

5.1.1 ปัจจัยด้านผู้บริหาร หมายถึง พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหาร ได้แก่ การแสดงความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารที่มีต่อผู้ใต้บังคับบัญชาขณะปฏิบัติงานร่วมกันในลักษณะของการสร้างความเข้าใจในการดำเนินการตามนโยบาย เป้าหมาย การติดต่อสื่อสารและวิธีดำเนินงานให้สำเร็จลุล่วงในภารกิจที่ต้องปฏิบัติและในลักษณะของความเป็นมิตร การเคารพซึ่งกันและกัน และความอบอุ่นเป็นกันเอง เช่น รับฟังความคิดเห็นของผู้ร่วมงาน ทำงานอย่างมีเป้าหมายและทิศทางเด่นชัดมุ่งส่งเสริมพัฒนาให้ผู้เรียนทุกคนได้เกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ เป็นผู้นำทางวิชาการ มีความซื่อสัตย์ และกำกับติดตามงานให้เสร็จตามแผนงาน เป็นต้น

5.1.2 ปัจจัยด้านผู้สอน หมายถึง คุณภาพของผู้สอนได้แก่คุณลักษณะประจำตัวของผู้สอนที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอน เช่น พัฒนาตนเอง มีความรู้ ความเข้าใจเป้าหมาย การจัดการศึกษาและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร นำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนและพัฒนานวัตกรรม จัดกิจกรรมการสอนที่หลากหลายเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นำวิจัยมาเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการเรียนการสอน วัตถุประสงค์ประเมินผลตามสภาพจริง จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เกิดกับศิษย์อย่างถาวรและมีประสบการณ์ตรงตามงานที่กำหนดและตามบทบาทหน้าที่ ที่รับผิดชอบ ประพฤติปฏิบัติเป็นแบบอย่างที่ดี มีความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลา อุทิศตนและเวลาในการพัฒนาผู้เรียน

5.1.3 ปัจจัยด้านผู้เรียน หมายถึง พฤติกรรมของผู้เรียน ได้แก่ การปฏิบัติตนของผู้เรียนในขณะที่เป็นนักเรียน นักศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 เช่น ประพฤติปฏิบัติตนตามระเบียบของสถานศึกษา สนใจและตั้งใจเรียนอย่างสม่ำเสมอ ยินดีรับฟังข้อบกพร่องและพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไข มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เชื่อมั่นในตนเองและกล้าแสดงออกในทางที่ถูกต้อง ร่วมกิจกรรมของสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ รักการค้นคว้า หาความรู้ด้วยตนเองและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

5.1.4 ปัจจัยด้านทรัพยากร หมายถึง ความพร้อม ความเพียงพอของวัสดุ อุปกรณ์และอาคารสถานที่ได้แก่คุณภาพ ความเพียงพอและความเหมาะสมของอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ ทรัพย์สินและสิ่งของที่มีผลกระทบต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาเช่นมี

ห้องเรียนและสถานที่ฝึกปฏิบัติ อาคารเรียน อาคารประกอบที่ใช้ประโยชน์ได้เต็มที่ สภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้อต่อ การเรียน การสอน มีวัสดุ ครุภัณฑ์สำหรับการจัดการเรียนการสอนอย่างเพียงพอและทันสมัย

5.2 ปัจจัยภายนอกสถานศึกษา หมายถึง ปัจจัยหรือส่วนประกอบต่างๆ ที่เกิดจากภายนอกสถานศึกษาซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษา ประกอบไปด้วย ปัจจัยด้านหน่วยงานบังคับบัญชา ปัจจัยด้านผู้ปกครองและปัจจัยด้านองค์กรที่เกี่ยวข้อง

5.2.1 ปัจจัยด้านหน่วยงานบังคับบัญชา หมายถึง นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (ซึ่งเป็นหน่วยงานบังคับบัญชา) เกี่ยวกับการจัดการศึกษา ซึ่งสัมพันธ์กับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ได้แก่ การกำหนดนโยบายและแนวทางการพัฒนาการศึกษาที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม มีการประกันคุณภาพการศึกษาที่เป็นระบบ การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี สังคม และท้องถิ่น มีคุณธรรม นำความรู้ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง และสอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการของชุมชนและท้องถิ่นป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติดในสถานศึกษา

5.2.2 ปัจจัยด้านผู้ปกครอง หมายถึง ความร่วมมือของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการศึกษา เช่น การที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ให้ความร่วมมือด้านต่างๆ กับสถานศึกษา เช่น เจตคติที่ดีต่อสถานศึกษา ยินดีเข้าร่วมกิจกรรมของสถานศึกษา ร่วมเสนอความคิดเห็นในการบริหาร การศึกษา ร่วมในการวางแผน ร่วมรับผิดชอบและร่วมตัดสินใจในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ร่วมในการแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนรวมทั้งการสนับสนุนและจัดหาทรัพยากรทางการศึกษา

5.2.3 ปัจจัยด้านองค์กรที่เกี่ยวข้อง หมายถึง ความร่วมมือขององค์กรที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดการศึกษา เช่น การสนับสนุนหรือการให้ความร่วมมือในรูปแบบต่างๆ ขององค์กรทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ได้แก่การให้ความร่วมมือและสนับสนุนเกี่ยวกับอุปกรณ์การเรียนการสอน สนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา สนับสนุนทรัพยากรทางการศึกษารวมทั้งการให้ทุนสนับสนุนการศึกษาแก่ผู้เรียน เป็นต้น

6. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการหรือผู้รักษา ราชการในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษานครสวรรค์ เขต 3

7. ครูผู้สอน หมายถึง ครูปฏิบัติการสอนที่ทำการสอนอยู่ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษานครสวรรค์ เขต 3

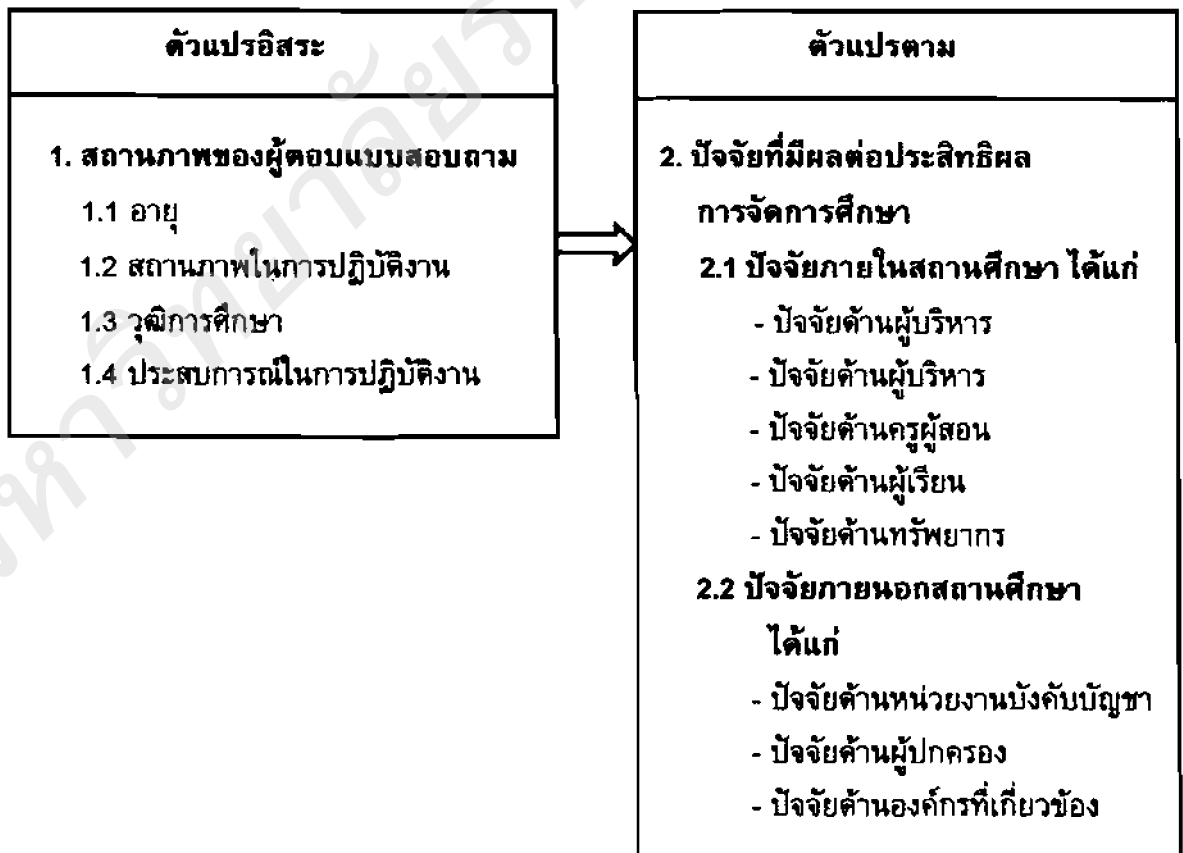
8. สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษานครสวรรค์ เขต 3 หมายถึง สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ที่แบ่งตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ

พุทธศักราช 2546 ประกอบด้วย 5 อำเภอ ได้แก่ อำเภอตากดี อำเภอไพศาลี อำเภอหนองบัว อำเภอท่าตะโกและอำเภอดงพิก

9. โรงเรียน หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนต่ำกว่าระดับปริญญาตรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ตามกรอบแนวคิดของกรีน,และคนอื่นๆ (Green, et al, 1980, pp. 14 – 15) และของเจือจันทร์ จงสถิตอยู่ (2541, หน้า 85) แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ 1) ปัจจัยภายในสถานศึกษา ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านผู้สอน ปัจจัยด้านผู้เรียนและปัจจัยด้านทรัพยากร 2) ปัจจัยภายนอกสถานศึกษา ได้แก่ ปัจจัยด้านหน่วยงานบังคับบัญชา ปัจจัยด้านผู้ปกครองและปัจจัยด้านองค์กรที่เกี่ยวข้อง และประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ตามกรอบนโยบายและแผนงานของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 (2550, หน้า 3) ดังภาพ 1

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 แตกต่างกันเมื่อจำแนกตามอายุ สถานภาพ ในการปฏิบัติงาน วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี